

תוכן

3	מבוא
4	סקירת ספרות
4	אובייקטיביות בתקשורת
5	תקשורת ורשתות חברתיות
8	תקשורת הספורט
10	מתודולוגיה
11	ממצאים
11	ירדן ג'רבי זוכה באלופות העולם בג'ודו, 2013
13	מכבי תל אביב זוכה ביורוליג, 2014
16	אוהד כדורגל מכה את השחקן ערן זהבי במגרש, 2014
19	דיון
21	סיכום
22	ביבליוגרפיה
23	נספח א' – רשימת כתבות ודיונים

מבוא

המחקר הנוכחי מבקש לבחון את ההבדלים בין אתרי הספורט לבין הפורומים המרכזיים בדיווח על אירועי ספורט מרכזיים, בדגש על שאלות של אובייקטיביות והקשר בין העיתונים המרכזיים לרשתות חברתיות. שאלת האובייקטיביות העיתונאית הינה שאלה נושנה, אשר נחקרה במשך שנים רבות ועדיין אין מסקנה חד משמעית. יש הטוענים כי אובייקטיביות בדיווחים תקשורתיים הינה בעלת חשיבות מהמעלה הראשונה, בעוד שאחרים גורסים כי דבר זה אינו באמת אפשרי, וכל דיווח, גם הפשוט והקצר ביותר, נמצא תחת אג'נדה כלשהי של הכותב, אשר מתבטאת גם בבחירת המילים הפשוטות ביותר. מנגד, מול העיתונאים נמצאות הרשתות החברתיות, אשר כלל לא עסוקות בשאלת האובייקטיביות מאחר שכל אחד יכול לכתוב בהן, ולא מצופה מאיש להסתיר את דעתו ולהיות אובייקטיבי. בתקשורת הספורט, שאלת האובייקטיביות תופסת פנים אחרים, מאחר שלא מדובר בהכרח באג'נדה פוליטית או שייכות מפלגתית, אך עדיין לכותבים יש עמדות ודעות שלהם כאנשים פרטיים, אשר עשויות להתבטא בבואם לדווח על אירועי ספורט. גם כתבי ספורט, אשר אינם נחשבים לעיתונאים האיכותיים ביותר, משתמשים בכלים של שפה ורטוריקה על מנת להעביר רעיון, ונשאלת השאלה עד כמה אובייקטיביים הם יכולים להיות בדיווחיהם.

מחקר זה יאפשר הצצה לאופן בו מדווחים על אירועי ספורט בתקשורת הממוסדת לעומת הפורומים שאינם נחשבים למקור רשמי, ודרך כך להבין את ההשפעה של רשתות חברתיות על האופן בו צורכים דיווחים על אירועי ספורט בימינו, היתרונות והחסרונות של כל פלטפורמה וההתנהלות של הלוקחים בהן חלק.

השאלה אשר תיבדק במחקר זה היא האם ישנו הבדל באופן בו מסוקרים אירועי ספורט בין אתרי ספורט לבין פורומים של ספורט, דרך התמקדות בשלושה אירועים ודגימת כתבות ודיונים הרלוונטיים להם – זכייתה של ירדן ג'רבי באליפות העולם, זכייתה של מכבי תל אביב ביורוליג והתקפתו של ערן זהבי על ידי אוהד.

סקירת ספרות

אובייקטיביות בתקשורת

התחום של עיתונות נמצא תחת בחינה וחקירה מזה שנים רבות תחת תחומים שונים, בייחוד מאז המחצית השנייה של המאה ה-20, ואחד הנושאים שזכה להתייחסות מרכזית בחקר העיתונות הוא נושא האובייקטיביות בדיווח. כך למשל, בתקשורת האמריקאית אובייקטיביות נתפסת כערך העליון בדיווח עיתונאי, ודורשת מהעיתונאים לדווח רק על העובדות בלי להגיב עליהן או למסגר אותן תחת הדעות או התחושות האישיות שלהם. תפיסה זו עומדת בניגוד לעיתונות ה"מגויסת", זו שעומדת באופן מוצהר לצד מפלגה כזו או אחרת, ולכן גם דיווחיה תואמים את עמדת המפלגה הנתמכת ומוצגים מנקודת מבטה. לא ניתן לומר מתי בדיוק החלה האובייקטיביות לתפוס מקום כערך מרכזי בדיווח עיתונאי בארצות הברית, אך יש הקושרים את זה לשינויים מסחריים וטכנולוגיים. טענה אחת שהועלתה בהקשר זה היא שעל המדפיסים להיות מדפיסים בלבד, ולא לשמש גם כעורכים, ואכן אלו ניסו להימנע ממחלוקת, הטיפו לניטרליות והדפיסו בעיקר חדשות זרות, על דברים שקרו מחוץ לארצות-הברית (Schudson, 2001). הסבר אחר שמציע כותב המאמר להיווצרותה של נורמת האובייקטיביות בעיתונות האמריקאית נעוצה בשלוש סיבות – הופעת הטלגרף שהוביל נורמות של תיאור עובדתי, הופעתן של סוכנויות הידיעות שדרשו דיווח שיתאים למגוון שיוכים פוליטיים וההבנה של עיתונים כי בפנייה לכל הקשת הפוליטית טמונים רווחים רבים יותר. בנוסף, כותב המאמר רואה בהתפתחויות שקרו בעקבות מלחמת העולם הראשונה את המקור ליסודות החברתיים והארגוניים שהובילו לאובייקטיביות עיתונאית כנורמה נפוצה.

בנוגע לאובייקטיביות המודרנית בעיתונות בארצות-הברית, אומר Schudson (2001) שהתפתחותה נעוצה בכך שעיתונאים החלו להיות נאמנים יותר לעצמם ולקוראים שלהם, מאשר לזרמים פוליטיים. באותו זמן, עיתונאים יצרו חוקים ותפיסה עיתונאית עקבית. בתחילת המאה ה-20 הוקם איגוד עיתונאי שאימץ לעצמו כללי אתיקה אשר בבסיסם יושרה, כנות, דיוק וחוסר משוא-פנים. בשנות ה-20 של המאה הקודמת, האובייקטיביות הפכה לאידאל בתחום וקוד מוסרי, אשר הופיעה בספרי לימוד בבתי ספר לעיתונות ובקודים של איגודים מקצועיים. כיום, עיתונאים חיים תחת עין הציבור, ויש להם אינטרס לשמר אובייקטיביות כדי להימנע מביקורת ואף תביעות משפטיות.

בעוד שנושא האובייקטיביות בעיתונות האמריקאית הוא נוכח ובולט ביותר, בעיתונות הבריטית לעתים קרובות מדובר ברעיון בלבד, שלא תמיד בא לידי ביטוי. מארק המפטון (2008) מגדיר אובייקטיביות כנורמה עיתונאית המורכבת מנורמה של הבחנה מקצועית ואידאל של היגיון ואמנות מקצועית. המפטון מדגיש כי אמנם נושא זה "מייבא" רבים מרעיונותיו מהתחום המקביל בארצות-הברית, אך רעיון האובייקטיביות הבריטית לא צריך להיות זהה לאובייקטיביות האמריקאית, מאחר שבכל זאת מדובר במדינות שונות בעלות מאפיינים שונים. כך למשל, בעבור סוכנות הידיעות רויטרס וגוף התקשורת BBC, בעקבות אירועים היסטוריים שונים החלו לפתח קוד אתיקה ואובייקטיביות עיתונאית דומה לזה האמריקאי, בעיתונים הבריטיים המצב התפתח בצורה מעט שונה. מצד אחד, במחצית השנייה של המאה ה-19, העיתונים הבריטיים החלו להפגין את אותה העדפה של עובדות על פני השקפות, כפי שקרה בהתפתחות סטנדרט האובייקטיביות התקשורתית בארצות-הברית. מנגד, אף אחד מהעיתונים המרכזיים באותה תקופה לא ראה ניגוד בין כנות עיתונאית לבין שייכות פוליטית, ורבים כתבו באופן בולט בהתאם לתפיסה פוליטית מסוימת. יחד עם זאת, על אף שהייתה שייכות פוליטית של עיתונים לאידאלים פוליטיים, לא הייתה שייכות למפלגה כזו או אחרת ספציפית, תחת מה שנקרא "עצמאות עיתונאית". אפילו מועצת העיתונות הבריטית לא ראתה חשיבות בקידום האובייקטיביות כסטנדרט עיתונאי, וטענה כי תפקידה הוא לשמר את חופש העיתונות ותו לא. יחד עם זאת, המועצה ואיחוד העיתונאים הלאומי (National Union of)